

لیت ۵۱۶

۴-۱۷

مؤسسه مطالعات دین و اقتصاد

(غیرانتفاعی)

خلاصه مقالات

همایش تأملی نوبر اصول اقتصادی
قانون اساسی

دین
و
اقتصاد

(اردیبهشت ۸۱)

اقتصاد نفوذ‌های ناهمگون: تأثیر قانون اساسی بر ساختار اقتصاد سیاسی

دکتر محسن رنانی*

چکیده:

این مقاله نخست ویژگی‌های اصلی دولت‌گذار و جامعه‌گذار که در سال‌های پس از انقلاب مشروطیت در ایران شکل گرفت را تبیین می‌کند و بر آن اساس تحلیل می‌کند که انقلاب اسلامی حاصل تقابل نیروهای سنتی و مدرن موجود در دولت‌گذار با نیروهای سنتی و مدرن موجود در جامعه‌گذار بوده است. آنگاه در دوران پس از انقلاب - که عصر مدیریت فیلسوف شاهی روحانیون و روشنفکران است - و در فضایی که سرعت در اقدام و کندی در تحلیل، ویژگی برجسته آن است، قانون اساسی تدوین می‌شود.

با این مقدمات، این نوشتار سپس ساختار دولت در قانون اساسی را تبیین می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه ارائه تعریف دوگانه‌ای از ساختار قدرت در قانون اساسی از یک سو و ورود مفاهیم کارکردی وضع خاص (ad hoc) مربوط به وظایف دولت - در کنار وظایف حاکمیتی دولت - به قانون اساسی راه را بر ناسازگاری اقدامات بخشی و فعالیت‌های خرد و ناکارایی سیاست‌های ملی و نیز رقابت پرهزینه سیاست‌گذاران می‌گشاید.

سرانجام نشان داده می‌شود که از یک سو ناسازگاری فعالیت‌های خرد و ناکارایی سیاست‌های ملی به هزینه مبادله در اقتصاد می‌انجامد و از سوی دیگر رقابت سیاست‌گذاران - با ملاحظه وجود درآمدهای نفت - به رانت‌جویی در میان آنان دامن می‌زند.

در پایان نقش هزینه‌های مبادله و هزینه‌های رانت‌جویی در شکست عقل‌ابزاری - به

عنوان شرط لازم برای برنامه ریزی و تصمیم گیری واحدهای اقتصادی - مورد توجه قرار می گیرد و سرانجام ارتباط رکود پایدار اقتصادی در سال های اخیر با این زنجیره علت و معلولی تبیین می شود.